

**DEN EUROPÆISKE KOMMISSION
MOD RACISME OG INTOLERANCE**

**ECRI'S GENERELLE HENSTILLING
NR. 4:**

**NATIONALE UNDERSØGELSER AF,
HVORDAN DISKRIMINATION
OG RACISME OPLEVES
OG OPFATTES AF POTENTIELLE OFRE**

VEDTAGET D. 6 MARTS 1998

Strasbourg, 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Besøg vores hjemmeside: www.coe.int/ecri

Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance:

som henviser til den erklæring, der blev vedtaget af stats- og regeringscheferne fra Europarådets medlemsstater på deres topmøde i Wien den 8.-9. oktober 1993;

som henviser til, at handlingsplanen om bekæmpelse af racisme, fremmedhad, antisemitisme og intolerance, der indgår som en del af denne erklæring, opfordrede Ministerkomiteen til at oprette Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance med mandat til blandt andet at formulere generelle henstillinger til medlemsstaterne;

som ligeledes henviser til den sluterklæring og handlingsplan, der blev vedtaget af stats- og regeringscheferne fra Europarådets medlemsstater på deres andet topmøde i Strasbourg den 10.-11. oktober 1997;

som understreger, at denne sluterklæring bekræfter, at målet for Europarådets medlemsstater er at bygge et friere, mere tolerant og retfærdigt europæisk samfund, og at det kræver en intensivering af kampen mod racisme, fremmedhad, antisemitisme og intolerance;

som henviser til, at ECRI i sin generelle henstilling nr. 1 opfordrede staterne til i fornødent omfang og i overensstemmelse med europæiske love, bestemmelser og anbefalinger om databeskyttelse og beskyttelse af privatlivets fred - at indsamle data, der vil gøre det lettere at vurdere og evaluere de gruppers forhold, som er særligt sårbare over for racisme, fremmedhad, antisemitisme og intolerance.

henstiller, at medlemsstaternes regeringer tager skridt til at sikre, at der tilrettelægges nationale undersøgelser af, hvordan racisme og diskrimination opleves af potentielle ofre, idet der kan hentes inspiration fra de retningslinjer, der er indeholdt i tillægget til denne henstilling.

som understreger, at statistiske data om racistiske og diskriminerende handlinger og mindretalsgruppers forhold på alle livets områder er af afgørende betydning for at kunne identificere problemer og udarbejde politiske tiltag;

som er overbevist om, at sådanne statistiske data bør suppleres med data om holdninger, synspunkter og opfattelser;

som i denne henseende tager i betragtning, at ud over undersøgelser blandt den almindelige befolkning repræsenterer målrettede undersøgelser, som afdækker potentielle ofres oplevelser og opfattelser af den racisme og diskrimination, de møder, en ny og værdifuld informationskilde;

som tager i betragtning, at resultaterne af sådanne undersøgelser kan anvendes på en lang række måder til at belyse problemer og forbedre forholdene;

som endvidere tager i betragtning, at forståelsen af, at potentielle ofres oplevelser og opfattelser er en realitet, sender et vigtigt budskab såvel til hele befolkningen som til de sårbare grupper selv;

som med glæde konstaterer, at sådanne undersøgelser allerede er tilrettelagt i flere medlemsstater;

som bemærker, at tilrettelæggelsen af sådanne undersøgelser over hele Europa ville tegne et mere detaljeret billede af forholdene i henseende til racisme og diskrimination på både nationalt og europæisk plan;

Tillæg til ECRI's generelle henstilling nr. 4

Retningslinjer for tilrettelæggelse af undersøgelser af, hvordan racisme og diskrimination opleves af potentielle ofre

I. Undersøgelseernes overordnede formål

1. Formålet med den i denne henstilling skitserede undersøgelse er at få et billede af problemerne med racisme og intolerance set fra reelle og potentielle ofres synspunkt. Denne nye fremgangsmåde indebærer, at der foretages en undersøgelse blandt medlemmer af forskellige grupper, som er sårbare over for handlinger, der bygger på racisme, fremmedhad, antisemitisme og intolerance, idet de stillede spørgsmål skal tilvejebringe oplysninger om, hvordan disse mennesker oplever racisme og diskrimination, og hvordan de i denne forbindelse opfatter forskellige sider af det samfund, hvor de lever. De indsamlede data drejer sig således om, hvilke oplevelser medlemmer af sårbare grupper har. Sådanne data kan supplere og styrke mere omfattende data om racistiske episoder og grader af diskrimination på en række områder samt data om flertalsbefolkningens synspunkter om og holdninger til mindretalsgrupper og spørgsmål om racisme og intolerance.

II. Undersøgelseernes praktiske tilrettelæggelse

2. Ansvar for udformningen og gennemførelsen af sådanne undersøgelser kan overdrages til forskere eller institutter med erfaring på racisme- og intoleranceområdet, idet den praktiske del af arbejdet dog skal udføres af analyseinstitutter.
3. De mindretalsgrupper, der vælges som "kategorier" i undersøgelsen, skal tilpasses nationale forhold og for eksempel omfatte indvandrergupper, nationale mindretal og/eller andre sårbare grupper.
4. Ved valget af, hvilke grupper der skal indgå som "kategorier", skal der tages hensyn til faktorer så som størrelsen af målbefolkningen og de oplysninger, der allerede findes om omfanget af den af hver gruppe oplevede diskrimination (blandt andet beskæftigelsesstatistikker og oplysninger om anmeldte diskriminationssager).
5. Inddragelse af "kontrol-" eller "kontrastgrupper" kan være formålstjenligt for at få et sammenligningsgrundlag: for eksempel kunne en mindretalsgruppe, som normalt ikke synes at have større problemer med diskrimination og racisme, inddrages i undersøgelsen.
6. Gode befolkningsstatistikker, herunder oplysninger om variable faktorer som for eksempel fødested, etnisk oprindelse, trosretning, modersmål, statsborgerskab m.v., kunne lette tilrettelæggelsen af sådanne undersøgelser. Hvis denne type demografiske data ikke er tilgængelige, vil det være nødvendigt at finde alternative måder til at identificere og få kontakt med de relevante svarpersoner.

7. Man bør huske på, at nogle grupper, som er særlig udsatte for racisme og diskrimination - for eksempel ulovlige indvandrere -, kan være yderst vanskelige at få kontakt med i sådanne undersøgelser.

III. Undersøgelsesernes udformning

8. Ud over spørgsmål om samfundsøkonomisk baggrund og andre faktuelle detaljer kan spørgsmål, der indgår i undersøgelsen, indeles i følgende brede kategorier:

- spørgsmål vedrørende konkrete forhold så som kontakt med forskellige myndigheder (for eksempel politi, sundhedsvæsen, sociale velfærdsordninger, uddannelsesinstitutioner) samt andre institutioner (for eksempel pengeinstitutter, boliganvisningskontorer) og virksomheder (for eksempel arbejdsgivere, restauranter, underholdningsetablissementer, forretninger): spørgsmålene kan gå på, hvor mange gange inden for et bestemt tidsrum (for eksempel sidste år eller de sidste fem år) svarpersonerne har været ofre for uretfærdig behandling på grund af deres tilhørsforhold til en mindretalsgruppe, og hvilken form for uretfærdig behandling de har oplevet.
- spørgsmål vedrørende muligheder for at deltage på lige fod med andre i samfundet, kendskab til konkrete initiativer, der er sat i værk for at forbedre forholdene for mindretalsgrupper, og i hvilket omfang sådanne muligheder er blevet realiseret (for eksempel muligheder for succes inden for boglige uddannelser og erhvervsuddannelser samt beskæftigelsesmuligheder).
- spørgsmål vedrørende opfattelser og oplevelser: de berørte emner kan således blandt andet omfatte: graden af tillid til institutioner, holdninger til den førte indvandrings- eller mindretalspolitik, vurderinger af landet som et racistisk eller fremmedfjendsk land, problemer forbundet med religion, holdninger til andre grupper, vanskeligheder med at etablere kontakt med flertalsbefolkningen, identifikation med værtslandet og oprindelseslandet, planer om at blive boende eller vende tilbage, hvor man føler sig mest "hjemme" og lignende. Inddragelse af sådanne emner gør det muligt at afdække interessante forhold mellem graden af oplevet diskrimination og forskellige holdninger og opfattelser.

9. Det bør bemærkes, at sådanne spørgsmål hovedsagelig tilvejebringer data om *subjektive oplevelser* af diskrimination. Under alle omstændigheder er det imidlertid yderst vanskeligt at studere diskriminerende handlinger objektivt og "in vivo", samtidig med at de finder sted i de forskellige dele af samfundet. Indberetninger om subjektivt oplevet diskrimination er værdifulde som en indikator, navnlig når de vurderes på baggrund af andre former for oplysninger så som beskæftigelsesstatistikker, politirapporter, anmeldte sager m.v.

IV. Opfølgning på undersøgelserne

10. Inden for et vist tidsrum kan der foretages opfølgende undersøgelser for at undersøge eventuelle forandringer i diskriminations- og racismemønstrene gennem tiden eller for at inddrage forskellige grupper.
11. Resultaterne af undersøgelsen kan anvendes på en lang række måder, for eksempel til at belyse områder, hvor en indsats er særlig påkrævet; til at vurdere og videreudvikle politiske tiltag, som tager hensyn til de pågældende gruppers oplevelser og bekymringer; til at øge offentlighedens bevidsthed om og forståelse af problemerne med diskrimination set fra ofrenes synspunkt; til at sikre, at mennesker, der arbejder inden for bestemte områder, har større kendskab til, hvordan deres institutioner og arbejdsmetoder opfattes af mindretalsgrupper (for eksempel politi, arbejdsgivere og udbydere af tjenesteydelser).

